

Història de cases amb nom

Fonollosa

Ubicació

Comarca: Bages

Coordenades:

Latitud: 41.76322

Longitud: 1.66888

UTM Est (X): 389351

UTM Nord (Y): 4624344

Classificació

Número de fitxa 08084-18

Àmbit: Patrimoni immaterial

Tipologia Tradició oral

Estil / època: Contemporani

Segle XIX-XX

Estat de conservació Regular

Protecció Inexistent

Ús actual: Sense ús

Titularitat Pública

Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique

Data de registre de la fitxa: ds., 12/03/2005 - 01:00

Descripció

Aquesta tradició recull un seguit d'històries que donen nom a algunes de les cases dels terme. Aquestes cases són les següents: CAL SEMBLEIA En una esplanada on s'ajuntaven els termes de Camps, Fals i Fonollosa, que ja eren un municipi, es va decidir que sota el caminet s'hi farien les assemblees i s'hi prendrien els acords, ja que no hi havia enlloc més per reunir-se i que fos avinent a tothom. D'aquí ve que la casa que després varen construir en aquell espai, l'anomenessin cal Sembleia. [AA.DD.1996:69] CAL FOSSAR Al segle passat, a Fonollosa, hi havia un pastor a qui un dia se li van morir unes quantes ovelles i va dir: " Faré una fossa i les enterraré a dintre".I des de llavors que de la casa on vivia el pastor se'n diu cal

Fossar.[AA.DD.1996:69] CAL PARADÍS Era un home que s'havia fet una casa a Salo, molt gran. Era una casa tan bonica que deien que semblava un paradís. Des de llavors a aquella casa li van posar el nom de Cal Paradís. [AA.DD.1996:69] CAL XAMAL Els fets de Cal Xamal són coneguts tal i com segueix: Isidre Bosch, feia temps que havia comprat la casa de Cal Xamal, i s'hi estava amb la seva esposa Antònia. La parella tenia dos fills, i un altre fruit d'un anterior matrimoni d'Antònia, però tots tres havien marxat de casa. Al 1942, l'Antònia va morir, i l'Isidre va quedar vidu en companyia de la Carolina Juvert, una dona soltera que li feia de minyona. En aquell temps a Manresa hi havia una colla que ocasionalment cometia robatoris i estafes. Un dia se'ls va afegir a la colla un xicot de Cal Pelfort de Camps, un individu de mala fama. Els va convèncer de que els pagesos del seu poble tenien bons estalvis guardats sota la rajola, i no seria complicat fer-los amollar unes pessetes. El 9 de gener de 1943, tres elements de Manresa i un quart dels Condals, van agafar el cotxe de línia fins Fonollosa on els esperava un cinquè element de la banda. Van trobar la casa que pensaven assaltar amb més gent del compte, així que es van dirigir cap a Cal Xamal. Allà es va desencadenar la tragèdia. Segurament l'Isidre es va resistir, de tal manera que els lladres van acabar degollant a l'Isidre i van picar el cap de la Carolina amb un ferro, morint allà mateix a la cuina. No van poder robar diners i només es van endur un parell de sacs de farina i van marxar sense comprovar que l'Isidre fos mort. Aquest encara va poder embolicar-se el coll amb una bufanda i sortir a demanar ajuda, posant una llanterna encesa a la casa. Els lladres, quan passaven pel pedregar del Grauet van veure el llum i van pensar que els empaitarien, així que van llençar tot el que havien robat i van començar a córrer fins a Manresa. Al dia següent, el Pere Tomasa, llogater de Cal Xic, va pujar a treballar a cal Xamal, i va trobar l'Isidre malferit, amb el coll tallat. Va demanar ajuda i van portar-lo a l'hospital de Manresa. En pocs dies els lladres van ser detinguts, tret d'un d'ells que va protagonitzar una sonada fugida i es va llistar a la "división azul". El pobre Isidre Bosch va morir al cap de dos o tres mesos, però els seus assassins van tenir una mala fi, morint ajusticiats pel mètode del "garrote vil". Des d'ençà que van ocórrer els fets la casa va quedar deshabitada, convertint-se en un munt de runes. [AA.DD. 2004:8]

Història

La història de Cal Xamal prové de fonts orals recollides per Ernest Molins, membre del Grup de divulgació de la història de Fals, i fou publicada a : "Falchs" Fulls de divulgació de la història de Fals, nº 1, Abril 2004. També queda recollida dins el llibre de llegendes i contalles del Bages [AA.DD. 1996: 36] , sent les fonts d'informació Lluís Ballonga, Magí Monconill, Claudi Segarra i Josep Serraç. Aquestes llegendes van ser recollida dins el llibre de llegendes i contalles del Bages. Aquesta publicació va ser iniciativa d'un grup de mestres de la comarca de Bages, que va tenir la iniciativa de recuperar a través dels alumnes de les escoles, les històries i llegendes locals. Les llegendes de Cal Sembleia, Cal Fossar i Cal Paradís van ser recollides pel CEIP Agrupació Sant Jordi de Fonollosa, per l'alumne Josep Torà, sent la font d'informació Maria Trullàs.

Bibliografia

AA.DD. (1996). Llegendes i contalles del Bages. La memoria mítica dels postres avis. Ed. Angle.